

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΗ ΤΟΥ

Αέν μπορεί νά σκεφτεῖ κανείς τόν μήνα Μάιο, χωρίς νά τοῦ ἔρθει στό νοῦ ἐκεῖνος ὁ βασιλιάς, πού πήρε τήν ἀνθρωπότητα ἀπό τό βαθύ σκοτάδι τοῦ χειμῶνα τῆς εἰδωλολατρικῆς κακίας καί τήν ὁδήγησε στήν ἀνοιξη τῆς ζωῆς “ὡς ἐν Οὐρανῷ καί ἐπί τῆς γῆς”.

Μέσα σέ αὐτόν τόν τρίτο μήνα τῆς ἀνοιξης, συνοψίζεται ἡ περίληψη τῆς ἱστορίας τῆς ἀπόπειρας τῆς ἀνθρωπότητας νά φέροι γιά πρώτη -καί μᾶλλον καί γιά τελευταία- φορά, τό πρότυπο τῆς ζωῆς τοῦ Οὐρανοῦ στή γῆ. Καί συνοψίζεται μέ τρεῖς ἐπετεῖους:

α) Μέ τήν ἑορτή τῆς ἐπετείου τοῦ θανάτου αὐτοῦ τοῦ βασιλιά, ὁ ὁποῖος θεμελίωσε τοῦτο τό καινόν, τό μηδέποτε, μέχρι τότε, δοκιμασμένο πολίτευμα,

β) Μέ τήν ἐπέτειο τῆς γέννησης τῆς Πόλης του, δηλαδή τά ἐγκαίνια τῆς καί,

γ) Μέ τήν ἐπέτειο τοῦ θανάτου τῆς Πόλης του, δηλαδή, τῆς Ἄλωσῆς τῆς ἀπό βαρβάρους καί τῆς ὀριστικῆς τῆς ἀλλοτρίωσης ἀπό τόν τρόπο ζωῆς, πού ὁ ἰδρυτής τῆς εἶχε ὀραματισεῖ.

Ὁ Μάιος ἀνήκει στόν Κωνσταντῖνο, στόν πρῶτο καί Μέγα βασιλέα καί αὐτοκράτορα καί στήν Πόλη τοῦ Κωνσταντίνου, στήν Βασιλεύουσα Πόλη,

στό “καύχημα τῶν ὑπὸ τήν ἡλίῳ Ἀνατολήν”, στήν Κωνσταντινούπολη.

Τήν εἰκοστή πρῶτη μέρα αὐτοῦ τοῦ Μαΐου, θά ἀπέχουμε χίλια ἑξακόσια ὀγδόντα καί πέντε χρόνια ἀπό τήν ὅσια τελείωση τοῦ μεγάλου βασιλέα.

Τήν ἐνδέκατη μέρα αὐτοῦ τοῦ Μαΐου, θά ἀπέχουμε χίλια ἑξακόσια ἑνενήντα καί δύο χρόνια ἀπό τά ἐγκαίνια τῆς Πόλης του.

Καί τήν εικοστή ἕνατη μέρα αὐτοῦ τοῦ Μαΐου, θά ἀπέχουμε πεντακόσια ἑξήντα καί ὀκτώ χρόνια ἀπό τήν πώση τῆς Πόλης του, ἀπό τό τέλος τοῦ πολιτεύματος, τό ὁποῖο ἦταν ἐκεῖνος ὁ πρῶτος του ἐμπνευστής, ἀλλά κατανοήθηκε καί ἀγαπήθηκε ἀπό ὀλόκληρο τόν ἑτερόκλητο πληθυσμό τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ ζωή καί ἡ προσωπικότητα αὐτοῦ τοῦ Μεγάλου ἀνθρώπου, δέν ἦταν καί δέν εἶναι εὐκόλο νά κατανοηθεῖ. Σάν ἄνθρωπος χωρίς πατρίδα, ἔζησε καί γνώρισε σχεδόν ὅλη τήν τότε οἰκουμένη καί διάλεξε μόνος του τόν τόπο πού ἔκανε πατρίδα του καί τόν ἔδωσε καί σέ ὅλους ὅσοι θέλησαν νά ξεπεράσουν τά στενά ὄρια τῆς φυλῆς, τῆς καταγωγῆς, τῆς γενεᾶς καί νά ἐνταχθοῦν σέ ἕνα νέο “λαό”, στόν **Λαό τοῦ Θεοῦ**. Γι’ αὐτό καί οἱ αὐτοκράτορες πού τόν ἀκολούθησαν, δέν εἶχαν κανένα φυλετικό ἢ ἄλλο ἐμπόδιο, ἀλλά ἦσαν ἀπό ὅλες τίς φυλές, Θραῖκες, Ἑλληνες, Ἰσαυροί, Ἀρμένιοι, Μακεδόνες, ἀπό ὅλα τά μορφωτικά ἐπίπεδα, διανοούμενοι εὐγενεῖς ἢ ὀλιγογράμματοι (ἢ καί ἀγράμματοι) στρατιῶτες, ἀλλά ὑπέγραφαν ὅλοι, μηδενός ἔξαιρουμένου: «**Πιστός ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ βασιλεύς καί αὐτοκράτωρ Ρωμαίων**»!

Βασιλεῖς καί πολῖτες τῆς Πόλης τοῦ Κωνσταντίνου καί τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Κωνσταντίνου, ἔτσι προσδιόριζαν τόν ἑαυτό τους, ἔτσι δήλωναν τήν καταγωγή τους, ἔτσι δήλωναν τήν ταυτότητά τους: **Πιστοί στόν Χριστό, τόν Θεό, Ρωμαῖοι**. Αὐτή ἦταν ἡ σφραγίδα τῆς ὑπαρξῆς τους καί ἔτσι ἔμειναν στήν ἱστορική μνήμη τῶν ἀνθρώπων, ἀκόμη καί αὐτῶν πού δέν συμφωνοῦσαν μέ αὐτό τόν τρόπο ζωῆς, ἢ, πού δέν συμφωνοῦν οὔτε σήμερα, ἀλλά δέν μποροῦν νά μὴν τόν βλέπουν καί νά μὴν τόν διαπιστώνουν.

Γράφει ἕνας σύγχρονος ἱστορικός: «Ἀπό τόν καιρό τοῦ Κωνσταντίνου εἶναι πού μπορεῖ κανεῖς ἐξ ἀρχῆς νά διακρίνει ὅλα τά χαρακτηριστικά στοιχεῖα τοῦ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ: μιά μνημειώδη καί ἀπόρθητη πρωτεύουσα στήν Κωνσταντινούπολη· κυρίαρχη Χριστιανικότητα· ἕνα πολιτικό σύστημα πού ἐξαίρει τό αὐτοκρατορικό ἀξίωμα, ἀλλά ταυτόχρονα τοῦ βάζει περιορισμούς· θαυμασμό τῆς ἀσκητικῆς πνευματικότητας· ἔμφαση στήν ἔμπρακτη ἔκφραση τῆς πνευματικότητας· καί μιά τέτοια θεώρηση τῆς ἀπειλῆς τῶν ὀρίων, πού ξεπερνοῦσε τήν ἀμειγῶς στρατιωτική θεώρηση»¹.

Ἐπομένως, ὅταν δέν καταλαβαίνουν οἱ Δυτικοί ἱστορικοί τήν ἰδιαιτερότητα καί τόν τρόπο τῆς ζωῆς τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, δέν εἶναι ὅτι δέν καταλαβαίνουν, ἀλλά ὅτι **δέν θέλουν νά καταλάβουν!**

Καί, ὅπως παραδέχεται καί ἕνας ἄλλος σύγχρονος ἱστορικός, καθηγητής τῆς Ὁξφόρδης: «**Γιὰ νά κάνει κάποιος μιά ἐκτίμηση τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, εἶναι ἀπαραίτητο τό νά κάνει ἕνα ἄλλα πίστεως, πρὸς ὁποιαδήποτε κατεύθυνση καί ἂν τό κάνει**»².

Καί, ἀναφέροντας τό τεράστιο διάστημα ἀνάμεσα στή λατρεία καί στό ἔντονο μῖσος, πού δείχνουν κάποιοι ἱστορικοί πρὸς τό πρόσωπο τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, παραδέχεται ὅτι εἶναι ἀδύνατον νά τόν δεῖ καί νά τόν κατα-

λάβει κάποιος, έξω από την Πίστη του, συμπληρώνοντας: «ακόμα και οι πιο ουδέτεροι, μπορεί να είναι προκατελημμένοι»³.

Μά πώς μπορεί να δεῖ κανείς, αυτή την προσωπικότητα και τη ζωή του, έξω από την Πίστη; Δέν είναι αρκετός ο χώρος, όχι ενός περιοδικού, αλλά ούτε και ενός βιβλίου για να αναφέρει περιληπτικά κανείς, πόσες φορές η ζωή του κρεμόταν από μία κλωστή και πώς σωζόταν την τελευταία στιγμή.

Πώς να έρμηνεύσει κανείς, έξω από την Πίστη, τό ότι ένας ειδωλολάτρης, οπαδός της λατρείας του Θεού-Ήλιου, υπακούει σε ένα όραμα, αναγνωρίζει ένα Φως πιο δυνατό από αυτό του ήλιου, πού μέχρι τότε ήξερε, κι αποφασίζει να παραδώσει τη ζωή του σε Αυτόν πού δέν ήξερε και να Τόν ακολουθήσει σε ένα δρόμο πού έβγαζε στη Μουλβία Γέφυρα, σε ένα δρόμο πού, στρατηγικά, δέν ήταν σωστός, έχοντας απέναντί του έναν μεγαλύτερο και καλύτερα όπλισμένο στρατό, γνωρίζοντας καλά ότι, αυτή η μάχη, θά τελειωνε μόνο με δύο τρόπους: ή με τό θάνατό του, ή με τη νίκη του!

Ποιός τρελός τό κάνει αυτό χωρίς Πίστη; Και τό αποτέλεσμα τί έδειξε; Τί λέτε; Ήταν τρελός;

Έπίσης, όταν προχωρούσε πρώτος, πάνω στο άλογο του χαράζοντας τά όρια της Πόλης του και οι αξιωματικοί του και οι μηχανικοί πού ακολουθούσαν πίσω του κουράστηκαν και τον ρώτησαν πότε θά σταματήσει και αυτός απάντησε: «**όταν σταματήσει αυτός πού πηγαίνει μπροστά μου**», ενώ κανείς τους δέν έβλεπε τίποτα, τί πιστεύετε; Τόν πέρασαν για τρελό;

Κι η πράξη, ποιόν δικαίωσε; Την Πίστη του Κωνσταντίνου, πού μᾶς έμπιστεύτηκε την Πόλη του και τον τρόπο της ζωής του, ή την ολιγοπιστία τη δική μας και τον δικό μας τρόπο ζωής, πού μᾶς έκανε να καταφέρουμε να την κρατήσουμε μόνο για 1123 χρόνια και 17 ήμέρες;

Γιά Σχόλια: ninetta1.blogspot.com

Νινέττα Βολουδάκη

Υποσημειώσεις:

1. Harris Jonathan, “The lost World of Byzantium”, 1,p.51
2. Kershaw, S. P. A Brief History of the Roman Empire 14, p. 311
3. ό. ά.

